

Till:
Energimarknadsinspektionen
Generaldirektör Ulrika Hesslow
registrator@ei.se
Kopia:
Rebecka Thuresson, enhetschef
rebecka.thuresson@ei.se

Rörande Svenska kraftnäts förslag om elstöd genom återbetalda kapacitetsintäkter

Sydsvenska Handelskammaren har tagit del av Svenska kraftnäts förslag och vill framföra följande;

1. Kapacitetsintäkter kan inte användas för att kompensera kunder i elområden med lägre priser p.g.a. kapacitetsintäkter. Norra Sverige kan med andra ord inte ta del av stöd genom kapacitetsintäkter.
2. Svenska kraftnät kan inte disponera kapacitetsintäkter till stödåtgärder förrän de prioriterade syftena i artikel 19 EUR 2019:943 har uppfyllts.
3. Svenska kraftnäts förslag kan alltså inte godtas till de delar det berör norra Sverige och en redovisning av hur de prioriterade målen uppfylls måste inlämnas

Vi utvecklar detta kort nedan:

1. Skälen till att kapacitetsintäkter inte kan användas till slutkunder i områden med kapacitetsöverskott utvecklas nedan.

Enligt artikel 9(1) i EUR 2022/1854 beträffande emergency intervention, så kan medlemsstater använda *överskott* i kapacitetsintäkter som uppstår vid brister vid kapacitetsöverföring mellan elområden för att finansiera insatser till stöd för slutkunder av elektricitet.

Notera att överskott i detta sammanhang enligt artikel 2 (22) betyder den del av kapacitetsinkomsterna som förblir oanvända när de prioriterade syftena i artikel 19(2) i EUR 2019:943 har tillfredsställts.¹ Detta har inte visats.

---

¹ art 19(2). Följande mål ska prioriteras med avseende på tilldelning av inkomster från kapacitet mellan elområden a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, inbegripet kompensation för garanterad kapacitet, eller b) optimering av användningen av kapacitet mellan elområden för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, i tillämpliga fall genom samordnade korrigerande åtgärder, eller täckning av kostnader för nätinvesteringar i syfte att minska begränsningen i sammanlänknings. I den engelska texten, som har tolkningsföreträde, är lydelsen: art 19(2). The following objectives shall have priority with the respect to the allocation of any revenues resulting from the allocation of cross-zonal capacity: (a) guaranteeing the actual availability of the allocated capacity including firmness compensation; or (b) maintaining or increasing cross-zonal capacities through optimisation of the usage of existing interconnectors by means of coordinated remedial actions, where applicable, or covering costs resulting from network investments that are relevant to reduce interconnector congestion.

Modellen med elområden har användningen av just kapacitetsintäkter som central ingrediens. Dessa intäkter är uttryck för brister i tillgång till effekt och brister i kapacitetsöverföringen. De leder till att kunder i de områdena med brist betalar mer än säljaren (i överskottsområdet) är beredd att acceptera och den överskjutande delen blir kapacitetsintäkten. Denna är alltså uttryck för en brist och hela syftet med modellen är att successivt eliminera dessa brister och att detta skall finansieras av kunder i underskottsområden.

Detta är skälet till att elhandelsförordningen pekar ut två syften som prioriterade. Dessa syften förbättrar situationen på kort och lång sikt och leder till utjämning. När medel inte kommer till användning för dessa syften innebär det att kapacitetsintäkterna inte bidrar till att uppnå sitt syfte. Att ta ut kapacitetsintäkter utan att sätta in dem för prioriterade syften innebär de facto att skillnader mellan områden består.

Att använda kapacitetsintäkter till att betala slutkunder i elområden med överskott (i Sveriges fall SE1 och SE2) går alltså emot hela grundkonstruktionen med elområdesmodellen. Det innebär att modellen med elområden förfelas och missbrukas.

Sydsvenska slutkunder skulle i ett sådant förfarande drabbas dubbelt

- Först genom att betala extrema priser till följd av kapacitetsbrister
- Och sedan genom att dessa betalningar subventionerar slutkunder i norr, som på grund av kapacitetsbristerna och elområdesmodellen, redan åtnjuter lägre pris.

Detta innebär inte att Sydsvenska Handelskammaren är emot varje form av stöd till norr. Men det kan inte sättas in med dessa medel utan behöver utformas som ett faktiskt stöd. I stället bör det utformas på annat sätt. Det ankommer naturligtvis inte på Ei att behöva föreslå sådana alternativ, men Ei måste avvisa förslaget att på detta sätt genomföra en förmögenhetsöverföring.²

För näringslivet innebär detta bland annat att köpkraft dras in och därmed möjlighet att kompensera kompetent personal med konkurrenskraftiga villkor. Även fastighetspriser med mera påverkas.

Skulle kapacitetsintäkter sättas in på föreslaget sätt även för företag vore det ett allvarligt brott mot konkurrensneutralitet. Redan genom elområdesmodellen skadas näringslivet i Sydsverige, vilket bland annat Tillväxtverket visat.

2. Prioriterade åtgärder enligt art 19(2)

De prioriterade syftena enligt art 19(2) måste alltså först tillfredsställas. Detta är mycket viktigt för att öka kapacitetstillgången i bristområden och över tid – så snart som möjligt – eliminera skillnader, vilket är elhandelsförordningens syfte.

---

² Exempel på sådana insatser för att skydda kunder i norr kan vara sänkt moms, eller ytterligare lägre energiskatt som kommuner i norr redan åtnjuter. Staten har en bred arsenal med verktyg, inte minst sedan statens skatteinkomster från elmarknaden skjutit i höjden.

Vi återkommer om detta, men vill här nämna följande;

Det första prioriterade målet enligt 19(2) förklaras närmare av ENTSO-e och under a) inbegrips enligt Entsos genomgång åtgärder som: “redispatch, countertrading” den vanligaste svenska termen för detta är mothandel.

Vi vill i sammanhanget påpeka att Svenska kraftnät fått ett regeringsuppdrag kring mothandel. Vi menar att exempelvis en anläggning som ÖVT i Malmö hamn bör omfattas av detta, vilket vi föreslagit regeringen. Verket är sålt men kan med ett avtal om att stå beredd med mothandel räddas kvar.

Det är av yttersta vikt att mothandel sätts in proaktivt med hänsyn till att SE4 av Entos utpekats som det i särklass effektsvaga området i hela Europa (Winter outlook 22/23) med ett underskott på omkring 1 GW.

Vi vill också påminna om att insatserna kring kapacitetsintäkter skall vara mångåriga och att en sådan planering för att säkra effekttillgång är av yttersta vikt.

Sammanfattningsvis yrkar Handelskammaren:

Att Svenska kraftnäts förslag till den del kapacitetsintäkter tillförs SE1 och SE2 avslås, och

Att prioriterade mål i art 19 tydligt ges resurser för att lösa grundproblemen, samt

Att kapacitetsintäkter återförs till elområde SE3 och SE4 godkänns.

Vi konstaterar samtidigt att regeringen kan lösa stöd till SE1 och SE2 på andra vägar.

Malmö den 1 februari 2023

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN

Per Tryding
Vice VD